

שאלין לוקין על מי פירות זהכרח ללאו יוצא הוא. [וכן הוא מפורש בתוס' צ"ק דף ק"א ע"א צ"ה ולא יצבע דתמיהו שם מ"ט יש איסור לביעה מה"ח במשקה היוצא מן העורלה כמבואר שם והלוא זיעה בעלמא הוא וכתבו דבמשקה היוצא אין צו איסור תורה כלל ולא רק נתמעט ממלקות ועיי"ש במה שחירצו].

ובבב שיש לדון לדעת הרמב"ם והראשונים הסוברים דביוצא אין מלקות אלא איסור בלבד ועתה יש לדון שאף במי פירות יש איסור תורה.

וברמב"ם צפ"י ממאכ"א הכ"צ כתב דהטבל וההקדש משקין היוצאים מהם כמותן ואין לוקין עליהם וכתב בלח"מ שם דמשמעות לשונו דאיסור תורה הוא.

ובחינוך מנ"ה רפ"ד לענין טבל כתב להדיא דמשקין היוצאים אסורים מה"ח ואין חיוב מלקות אלא ליין ושמן בלבד והאיל ועיקרם של פירות אלו למשקין הן עומדים [נראה שפירש ש"ן ושמן אינם זיעה לפי שהם עיקר הפרי ויעודו וכמו שביארנו לעיל].

אבל הרמב"ן בחולין שם כתב דמשקה היוצא אינו אסור מה"ח וכל איסורו מדרבנן בלבד ודימיהו שם לדין ליר דגים דזיעה בעלמא הוא וכבר זכרנו דפשטות הגמ' בחולין מבואר דליר דגים אינו אלא מדרבנן דלכך אין צו הדין דר"י דמין במינו לא בטיל וכדלעיל צפ"י מ"ח [וכן פשיטא ליה להפנ"י צקו"א שצקוף קידושין ובתשובה שלו תשובה ז' והאריך שם צענין שכר דחדש שאינו אסור מה"ח ועוד יבואר].

וביארור הדבר מאי דגרע מיוצא כמו חלב וציצי איסור כבר ביארו האחרונים [חלקת יואז יו"ד ס' ט"ו ובקה"י בפסחים ט"ז וראה במנחת כרוך תשובה ס"א שהאריך בזה] דיוצא ענינו דבר שנוצר מהאיסור וכמו ציצים וחלב הנוצרים על ידי ההזמה עצמה והואיל והיא אסורה אף דבר היוצא ממנה אסור דכל שיצירתו מאיסור איסור הוא אצל זיעה מעיקרא נוצר בפרי ב' דברים גוף הפרי עצמו ואף הזיעה שבתוכו שתייהם נוצרים כאחד ואין אחד נוצר מחבירו והואיל וכן אין טעם לאסור המשקה מדין יוצא דהאילן מיצר הפרי והזיעה שבתוכו יחדיו והאסור באיסור וההיתר בהיתירו.

והנראה לבאר טפי דהנה לדעת הראשונים דיוצא אסור באיסור לאו ולוקה כבר הוכחנו דאין בזיעה משום יוצא שהרי אין בזיעה מלקות כמבואר

והביאו שם שכן הוא שיטת הרמב"ם שכתב צפ"ג ממאכ"א ה"א וז"ל כל מאכל היוצא ממין מן המינין האסורים באכילה שלוקין על אכילתו הרי אותו מאכל אסור באכילה מן התורה כגון חלב זהמה וחייה הטמאים וציצי עוף ודג הטמאים שנאמר את זה היענה וה"ה לכל האסור כיענה ולכל הדברים הדומין לביעה.

[ובבר] עמדו שהרמב"ם למד לדין איסור יוצא מקרא דזה היענה ולא מקרא דהטמאים המבואר בריש בכורות ולשיטתו ל"ק קושית תוס' הנ"ל דאדרבה עיקר מקור דין יוצא הוא מזה היענה וז"ע כיצד פירש הגמ' בריש בכורות דקאסר מהטמאים וז"ע].

חלב האדם מותר באכילה אע"פ שצער אדם אסור באכילה כבר ביארנו שהוא בעשה. [והראב"ד שם השיגו דאם באמת צער אדם אסור מ"ט שאין איסור בחלב האשה משום יוצא מהאסור אצל הרמב"ם עצמו חירץ הקושיה שהלוא הדגיש בריש דבריו דאיסור יוצא נוהג רק באיסורים שיש בהם מלקות ולא באיסורי עשה וזה שסיים דכבר ביארנו דאדם בעשה גרידא הוא ולא בלאו וליכא איסור יוצא באיסור עשה גרידא והטעם לכך יבואר לקמן].

ובה"י כתב אע"פ שחלב זהמה טמאה וציצי עוף טמא אסורין מן התורה אין לוקין עליהם והרי האוכל אותן כאוכל חצי שיעור שהוא אסור מה"ח ואינו לוקה אצל מכין אותו מכת מרדות עכ"ל הרי דפירש שליכא מלקות ודמי איסורו לח"ש שאין לוקין ללאו איסור גמור הוא. [ובזהיות שדאיסור יוצא קיל טפי מעיקר האיסור ליכא איסור יוצא אלא באיסור דחמיר והיינו איסור לאו ולא באיסור עשה גרידא כנ"ל ועוד יבואר טפין].

ב. והנה יל"ע כיצד הדין במשקה היוצא מן הפרי לדעת ר"י אין צו עיקר איסור בעורלה ובתרומה ואכן משמע דלא אמר ר"י אלא דפטור אצל לאו היתר גמור הוא ויל"ע האם לכל הפחות יהיה צו איסור תורה כיוצא מהאסור או שאף גרע ממנו ואין צו איסור כלל מדברי תורה אלא מדרבנן בלבד.

[עוד] יש מקום לעיון את"ל דיש איסור תורה ציוצא אכתי יל"ע האם שייך איסור יוצא מתרומה דהלוא לאו דבר האסור הוא אלא איסורו משום קדושתו והואיל והיוצא זיעה הוא ואין צו קדושת תרומה אפשר שאין שייך לדון צו איסור יוצא].

ולדעת תוס' דלוקין על איסור יוצא הלוא מוכח שאין במשקה היוצא איסור יוצא שהרי להדיא במשנה

זיעה, עוד יש לדון ענין נוסף לענין האם אפשר לחקן טעם כגון צישל טבל בהיתר האם יכול לחקן על ידי הפרשה שיפריש הטעם הצלוע על שאר הטעם וזוהי יש מעלה מנד אחד דטעם כעיקר הוא ולא זיעה וממילא מסתבר שאפשר אף לתקנו מנד שני יש לדון באיפוך דגרע משום שאין הטעם דבר ממשי בעין ואינו אלא טעם ואפשר שאי אפשר לתורמו אצל להפריש ממקום אחר עליו בפשוטו ודאי דאפשר].

וידוע משמיה דמרן הגר"י שסבר שאי אפשר להפריש זיעה ומעתה הקונה מי פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות אינו יכול לתקנו ולהפרישו.

ואומנם נשנו זוהי צ' ביאורים דבספר מועדים וזמנים ח"ג סי' ר"ד הביא בשם הגר"י דיקוד טעמו

הוא משום דאף דיש איסור טבל צינא מ"מ לתקנו מיניה וזיה אי אפשר דא"ל להחיל שם תרומה על זיעה בעלמא דלתרומה בעינן פרי גופיה, ולפי"ז יש לו תקנה ממקום אחר דהיינו לתרום מפרי על המשקה היוצא ממנו דהלוא טבל הוא אלא שאין בו אפשרות הפרשה מיניה וזיה הואיל ואינו פרי וולא אמרינן עד כמה שאסור הרי הוא לענין זה כפרי עצמו ויהיה שייך אף לתורמו על עצמו אלא לחומרא אסור אצל לקולא לתורמו כמו שפשוט שאי אפשר ליתרום מי פירות על הפרי עצמו אי אפשר אף לתורמו על עצמו ואכן יוצא שכשחורם מעיקר הפרי על המין הוי כמין החיוץ על הפטור דהלוא לא שוו דרגת החיוץ דגוף הפרי ומשקה היוצא ממנו אצל בהיות וצין כך אין אוכל הכהן חלק התרומה אין זוהי איסור אצל לענין מעשרות יל"ע כיצד יחקן].

ובמעדני ארץ תרומות פ"ב ה"א אות ד' האריך זוהי ונקט שאם היה הדין דאי אפשר לתורמו מיניה וזיה ראוי שאף לא יוכלו ליתרום עליו ממקום אחר ונמצא שאין לו תקנה כלל וזה דבר שאי אפשר דחפצא דאיסור טבל הוא משום שיש בו דין ליתרום ממנו תרומה ולכן פתיחא ביה תרומה ואסור באכילה וכל שאי אפשר לתורמו כיצד יאסר משום טבל וכמו דדעת הרבה אחרונים לענין טבל טמא שלא היתה לו שעת הכושר שנטמא מיד בתלישתו דילפינן מתתן לו ולא לאורו שאין חלה בו תרומה אף איסור טבל אין בו הרי שכל שמופקע הוא מהפרשה אין בו איסור טבל ומעתה אם יש בו איסור יוצא בהכרח דיש בו אף תקנת הפרשה ואפילו מיניה וזיה וכן ביארנו לעיל דברי הר"ש בסקף פרק ט' דהזורע טבל פקע ממנו שם טבל הואיל ואין תרומה במחזור דכל שאינו בר הפרשה לית ביה שם טבל וכן ידוע בשם

במשנתנו אצל לדעת הרמב"ם איכא איסורא אף בזיעה משום יוצא.

והנראה לנאר דהדברים תלויים זה בזה דאם יש מלקות על יוצא גדר הדין הוא דהיוצא גוף חפצא דאיסורא הוא וכל חידוש דאיסור יוצא הוא שאפילו שאין סיבת האיסור בעצמה כחלצ וצנינים שהרי אין שם טמא לחלצ ולצנינים והיה סברא להחירם קמ"ל קרא שאינו כן אלא כיוון שנוצר מהאיסור אסור.

אבל לדעת הרמב"ם אדרבה הוא דהואיל ואין את עצם חפצא דאיסורא צינא שאינו טמא אלא שגאסר באיסור חדש מקרא דיוצא ואיסור קל הוא דאינו אלא איסור עשה בלבד כיוון שאינו עצם האיסור אלא שנתחדש דין חדש דזה גופא שיצירתו מדבר האסור אסרו באכילה. וולכך אף סובר שאין איסור יוצא מאיסור עשה בלבד ומה לי איסור לאו ומה לי איסור יוצא מעשה ולדעת התוס' הנ"ל אין סברא לחלק בכך דהלוא איסורא הוא אצל לשיטת הרמב"ם שלא נתחדש דהוי גוף האיסור עצמו אלא נאסר איסור חדש לא נתחדש זאת רק באיסור החמור דלאו ולא באיסור עשה].

ומעתה נראה דאף המחלוקת בדין זיעה תליא זוהי וולא רק בחשבון דלתוס' א"ל שיאסר דא"כ ילקה משא"כ להרמב"ם י"ל דאסור אלא אף בסברא תליא זה בזה] דלהתוס' שדין זיעה יסודו שגוף האיסור חל אף צינא ויש בו מלקות זה שייך אם היוצא הוא נוצר ומתהווה מעצם הדבר עצמו כחלצ וצנינים דאף שאינו בשר טמא יש בו גוף האיסור לפי שנתהווה ממנו אצל לא למשקה שאינו נוצר מן האיסור אלא נוצר בפרי כאחד אם האיסור ולכך איסורו רק מדרבנן אצל לשיטת הרמב"ם דיוצא אינו גוף האיסור אלא איסורו איסור חדש וי"ל שגדר האיסור משום דנטפל ויצא מהאיסור אסרה תורה באיסור חדש דעשה בלבד וזה י"ל דאף זיעה שייך לאסור משום יוצא כיון שבפועל הוא חלק מהפרי האסור אף שאין בו סיבת איסור לעצמו שייך לאסרו.

ג. והנה משקה היוצא מן הטבל כבר זכרנו דאסור ואף לר"י שאינו גוף האיסור אסור או מדרבנן או מה"ט כדלעיל.

ומעתה לנו האחרונים האם יש תקנה לטעם היוצא להפריש ממנו תרומה ולחקן איסור טבל שבו או דילמא אין תרומה בזיעה בעלמא. וצ"ע ושמן שייך הפרשה דהנך אינם זיעה אלא גוף הפרי ולכך לוקין עליהם משום טבל והנושא רק בשאר מי פירות דהם

הוצאת חסידים

החזו"א שאמר "שאלו טבל עגונה" דהיינו שאין מציאות שיהיה טבל בלא אפשרות תיקון וכן כתב בחזו"א צ"ו"ד סי ר"ד לחולין דף ק"כ].

אלא שנתקשה מאד בגדר דין אותה התרומה דהואיל ואינה גוף הפרי עצמו אלא זיעתו אף שנתחדש לאסור אכתי כיצד יחול בו הפרשה ועוד מה דין התרומה הזו אטו יהא האוכלה חייב בתש"ת ויהיה דינא חמיר טפי מהקוחט תרומתו דבהא תנן הלוא במתניתין דאין בו משום תש"ת הרי דאף לענין גוף התרומה אמרינן זיעה בעלמא לאו תרומה הוא כ"ש שלא יהיה אפשר מעיקרא להחיל שם תרומה הזיעה בעלמא ועיי"ש שנתחק טובא.

ומבואר הגר"מ שך זצ"ל שמעתי לזכר הטעם דאין אפשר לתרום למי פירות מטעם אחר דהואיל

וכבר זכרנו דשיטת הרמב"ם והרמב"ן דאין חיוב מלקות לאוכל יוצא הרי שאין היוצא גוף האיסור בעצמו אלא שם איסור חדש הוא "איסור יוצא" ומעתה הא דאשכחן תקנה והיתר היינו לאיסור טבל אצל לא לאיסור יוצא ובפרט דהרי כל האוכל יוצא בין דטבל ובין דטמאים יסודם באיסור אחד ממש והאוכל משתיים עובר באותו איסור עצמו ומעתה מה שייך להפריש ולחקק היוצא שאין תיקון אלא לטבל ולא ליוצא [והחידוש בדברים דאין הציאור דנתחדש באיסור יוצא דכל שם איסור שגוף האיסור בלאו אף היוצא ממנו אסור באותו שם איסור אלא כיוון שאינו גוף האיסור הרי הוא טבל קל או איסור בהמה טמאה קל ומעתה היתה לו תקנה בהיתר תרומה אינו כן אלא נחדש ציוצא שם איסור חדש שכל דבר שנוצר וטפל לאיסור שם איסור חדש בו ועל איסור זה אין תקנה והיתר בהפרשה והא דיין ושמן ניתנים בהפרשה היינו טעמא דגוף הפרי עצמו הם וגוף הפרי איסור טבל בו ולא יוצא מטבל הוא].

ומקור לדברים הביא מהרמב"ן בצכורות דף ו' ע"ב שדן שם מנ"ל דביצים שרו באכילה והלוא אף ביצי עוף טהור יוצאים הם מן החי והיה להם להיות אסורים באכילה וכמו חלב דדנה הגמ' שם מנ"ל להחירו ובשם זה"ג כתב דמדאיטריך קרא לאסור ביצת צת היענה בחולין שם הרי דביצת טהורה מותרת באכילה שאל"כ פשיטא [וזהו חירון אחד בחוס' דלהכי איטריך איסור צת היענה להחיר שאר ביצים ועיי"ש בחוס' חירון נוסף דמקור היתר ביצים מדאמרה תורה בפרשת שילוח הקן דתקח לך ולא לכלבך דביצי עוף טמא פטורים משלות כיון שאין ראויים לך לאכילה הרי דטהורים מותרים באכילה].

עוד כתב דליכא מאן דאמר דמקור להיתר ביצים הוא דאם תאמר דביצים אסורים כיצד מותר העוף היוצא מהביצה באכילה והרי בכלל יוצא מהאסור הוא ובהכרח דאף עתה הביצה מותרת היא באכילה ולכך העוף היוצא מותר [ועיי"ש שדחה דבריהם משום דאף את"ל דיש בביצה איסור יוצא אין ראוי לאסור העוף היוצא ממנה שהרי אמרו בגמ' בתמורה דף ל"א ע"א דביצי טריפה אסורים באכילה ובכל זאת עוף היוצא ממנו אס אינו טריפה הוא מותר והטעם מפרש בגמ' שם דכי גביל מסרה ופקע מיניה איסור ומעתה טען הרמב"ן דאף את"ל שכל ביצת טהורה אסורה אפשר שהעוף מותר משום הך טעמא דגביל ומסרה ואי אפשר ללמוד מהיתר האפרות להחיר הביצה באכילה].

והדברים מרפסין ליגרא ממנ דהרי מה הנושא שתיאסר ביצת טהורה משום איסור יוצא מן החי והרי לכל איסור חי יש היתר בשחיטה ומעתה האפרות היוצא אף אם יוצא הוא שחיטה מתירא כמו ששחיטה מתרת כל איסור חי ומה רצה הרמב"ן שיהיה אסור משום יוצא ולהחירו בלא שחיטה הלוא לא עלה על דעת אדם מעולם וכיצד ההוכחה מדשרי אפרות בשחיטה שאין בביצה איסור חי אדרבה יש בה איסור אלא דניתר על ידי שחיטה וגם אם היה מציאות שחיטה לביצה היתה היא עצמה ניתרת.

ומבואר שאין זה כן אלא אם היתה הביצה וממילא אף האפרות אסור משום יוצא לא היה בהם היתר שחיטה והטעם לכך בהכרח דשחיטה מתיר לאיסור אבר מן החי ואינו זכא אצל לא לאיסור יוצא והיתר שחיטה שיש באפרות מלמד שלא נאסר מעולם משום יוצא. [ועיין באמרי משה סימן ד' ס"ק י"ג והללא שציאר באו"א].

ודברי הרמב"ן בזה לשיטתו אזיל דסובר שאין ציוצא מלקות אלא איסור בעלמא הרי שאינו גוף הדבר אלא איסור חדש שאין בו ההיתרים של גוף האיסור.

ויפיי"ז עולה דאף כל בע"מ היה ראוי לאסור ולא תחירו שחיטה דהלוא כל פרה צת פרה היא ויוצאת מן האסור אלא דחידוש התורה דבהמה ניתרת בשחיטה מצואר דאין בפרה איסור משום יוצא מהחי ומעכשיו גילוי הוא שאין לעולם איסור יוצא מהחי וכמו דחלב וביצים מותרים זהו אף היתר דכל בהמה באכילה.

ויש להעיר לשיטת הרמב"ם דליכא איסור יוצא רק באיסורי לאו ולא באיסורי עשה מאי פריך בגמ' בצכורות דליתסר חלב משום יוצא מהחי והלוא קיי"ל

באכילה משום נגרם מאיסור [ולמ"ד זו"ג אסור נאסר
אף אם האז או האם טריפה משא"כ למ"ד מותר אין
איסור אלא אם שתיים טריפה כמבואר שם] והלוא הולד
עצמו צריא גמור הוא ואין בו את סבת האיסור כלל
[וכבר עמדו בזה בחלקת יואב סי' ז' ובקה"י צכורות
סי' ה' ועוד] ובהכרח דהאם דאיסורה משום טריפה כל
שהצריאה מותרת אבל הולד שאיסורו משום יואב
מהטריפה אינו נותר במה שצריא הוא דאין תורת איסורו
משום העדר החיות שנאמר שצריא מותר אלא כיון שנגרם
מאיסור אסור.

וביו"ב מבואר בגמ' צכורות שם דפרין למ"ד דם
נעבר ונעשה חלב כיצד שרי חלב באכילה והלוא
יואב מדם הוא וכבר תמהו האחרונים דהלוא קי"ל דם
שצישלו מותר כיון שאינו ראוי לזריקה ומעתה הלוא כ"ש
שכשנעשה חלב נשתנה טפי ואינו ראוי לזריקה ופקע
מיניה איסור דם וצ"כ דכיון דחלב נוצר מאיסור הדם
ואינו גוף הדם עצמו אין שייך בו ההיתרים השונים דם
דלאו דם הוא אלא יואב מדם ואסור באיסור יואב שאין
בו היתר דאינו ראוי לזריקה [ובנפש חיה יו"ד סי' ה'
חידש דכל דם שצישלו אסור המתבטל מדין יואב דאף
שפקע מיניה איסור דם לא גרע הוא עצמו מהיואב ממנו
שאסור וצפשוטו שאינו כן דבגוף האיסור עצמו כשניתר
פקע כל סבת האיסור ומותר מה"ט לגמרי ורק אם
האיסור גורם לדבר אחר שיצא ממנו בזה שייך לדון דמדין
יואב החלב יאסר ואכן שיש לידע דדם שנעבר ונעשה חלב
בשעת השנוי עצמו פוקע איסור הגורם ויש לדון אם יכול
לאסור היואב ממנו וצ"ע].

ד. **ובחזור** על הראשונות דעת הגר"י שא"א ליתרום
זיעה וצירושלמי איתא דר"י לא פליג אלא
לשעבר אבל בתחילה אף ר"י מודה דלא ותניין דבש
תמרים ר"א מחייב במעשרות ור"י פוטר כאן משנבטלו
וכאן שזכו עד שלא נטלו.

בישומי להדיא דזיעה דמה שכבר נטבל אסורה ובעי
לתרומה משמע דשרי בהפרשה.

עוד יל"ע דהנה חנן במתניתין דחומץ סמויות זיעה
הוא ואף דיואב מגוף הפרי כבר הבאנו מהרש"א
דכיון דמשקה גרוע הוא נחשב כזיעה בעלמא ויל"ע יין
והחמץ האם נידון לר"י כזיעה בעלמא הואיל ועמה אינו
משקה חשוב כחומץ סמויות וצ"ע.

והנה הלוא פליגי רבי ורבנן צ"כ דף פ"ד ע"א האם
תורמין חומץ על יין דב' מינים הם או דנחשב

דבהמה בחייה לאו לאיצרים עומדת נמלא שאין איסור
אבר מן החי צהמה שלמה וכל איסורה משום איסור
עשה דאינו זכות ולדברי הרמב"ם ליכא יואב מאיסורי
עשה וצ"ע.

עוד יש לידע דבגמ' בתמורה הג"ל רתה דאפרוח
היואב מצינת טריפה יאסר ולכאורה הצינה עצמה
אסורה מטעם יואב שאינו לאו גמור אלא כאיסור עשה
והאפרוח היואב ממנה הוא יואב מאיסור יואב ולדברי
הרמב"ם דליכא איסור יואב אלא מאיסור לאו מאי ס"ד
דליתסר האפרוח.

והנראה בזה דהואיל והצינה עצמה אין בה סבת
איסור אלא משום שנוצרה מאיסור אסורה
מעמה אף שנשתנית הצינה ונעשית אפרוח באיסורה
הראשון קיימא ואין צריך לדין איסור יואב צביל לאסור
את האפרוח מהצינה דהא דבעינן לצינה עצמה לאוסרה
מדין יואב הואיל והיא עצמה אינה עוף טריפה וכל סבת
איסורה שייך לדון משום יואב אבל יואב שאין סבתו סבה
עצמית לאיסור במה שנשתנה והפך מצינה לאפרוח אין
זה מתיר כלל ונשאר באיסורו הראשון.

אומנם שם נדקו דברינו יהיה מבואר בגמ' להדיא
דדבר איסור שהסריח אף שחזר ונתקן נשאר
בהיתרו דנבילה שאינה ראויה לגר לא שמה נבילה (כאשר
זכרנו לעיל שכן הם דברי החו"ד) דהלוא הכא השנוי
מהצינה לאפרוח אינו סבת איסור חדשה שא"כ לא היה
איסור כלל וכנ"ל וא"כ מה אכפת לי שהסריח הלוא עתה
חזי בהכרח שפקע לגמרי ממנו איסורו ואף שחזר ונתקן
שרי.

אבל ללא דברינו היה אפשר לבאר דברי הגמ' דשנוי
מהצינה לאפרוח מפקיע האיסור הקודם ובעינן
שיחול בו סבת איסור חדשה דיאל מהאיסור הקודם
ובהיות שזומן שנתהפך מצינה לאפרוח היה בזמן שהצינה
סרוחה ועתה אין בה איסור ממילא אין האפרוח יואב
מדבר האסור אבל לדברינו שציואב אין שנוי טבעו ומהותו
סבה להתיר ונשאר באיסורו הראשון יהיה מבואר בדברי
החו"ד שנבילה שאינה ראויה לגר מתרת את כל האיסור
ואף חזר ונתקן שרי ודו"ק].

ויש להציא ראיה לדברים דמשום איסור יואב נאסר אף
טפי מהאיסור עצמו דהנה טריפה אסורה באכילה
ונחלקו הראשונים האם טריפה שהצריאה מותרת באכילה
ומעתה את"ל דשרי באכילה כיצד יאסר ולד טריפה
דמבואר בסוגיה בסוף תמורה שם דולד טריפה אסור אף

כמין אחד ול"ע דאס נימא דעתה זיעה הוא כינא מועלת
 זו הפרשה לדברי הגר"י אצל באמת שאף ללא דבריו
 קשיא דנהי דשיך הפרשה מיניה וזיה אצל כינא תורם
 ממנו על היין דהרי הוא עצמו אינו אלא זיעה וכבר כתבנו
 דזה פשוט שאי אפשר לתרום זיעה על יין דמן הפטור
 על החיוב הוא ובהכרח דהואיל וחייל בחומץ שם משקה
 בשעת יליאחו מן הפרי אף דעתה גרוע הוא אין זה
 מפקיע ממנו חשיבות משקה ידיה וכגוף הפרי הוא
 ואינו זיעה בעלמא סמך לדבר ממה שאמרו בגדרים דף
 נ"ג ע"א דהנודר מן החומץ מותר בחומץ סיתוניות הרי
 לחומץ סתם וחומץ סיתוניות תרי מיני נינהו והנודר מזה
 אינו אסור בזה.

^{הנדר וחומץ}

וישבו התבוננתי ד"ל דביאור דברי רבי לחומץ ויין ב'
 מינין נינהו דהוא הלוא דבר הל"ב וכמו שהארכנו
 לתמוה בזה הפ"ב מ"ה דהלוא דין תרי מינים תלוי האם
 הוו ב' מינים ויש איסור כלאים בזריעתם ומה שיך
 שחומץ הבא מן היין יחשה כמין אחר מהיין עיי"ש.

וי"ף דביאור דברי רבי דסבר דזה גופא דיין גוף הפרי
 הוא ואילו חומץ מאדד חשיבותו וידון כזיעה
 בעלמא מעתה דבר אחר ומין אחר הוא ורצנן פליגי
 וסברי דאף דלא חזי לשמיה כל כך אינו נידון משום כך
 כזיעה וכנ"ל ושאיני מחומץ סיתוניות שמעיקרא לא היה
 משקה שוב אשר לכך מעולם לא קיבל תורת משקה, ובאם
 נדקו הדברים הרי יחזאר עכ"פ דזיעה אינו סברא שלא
 יועיל זו הפרשה כלל דהלוא חומץ חייב לכו"ע בהפרשה
 ועיין.

בדין הפרשת תרומה מטעם

והנה לאחר שהארכנו בדין תרומה ביוצא יל"ע תרומה
 בטעם האם אפשר לתרום טעם בלבד דיש לומר
 דעדיף מן יוצא דמי פירות שהלוא טעם הוא כעיקר ויש
 בו עיקר איסור טבל ואין איסורו מהלכה חדשה דיוצא.

והדבר מאי שאדם ציטל מאכל ונמנא שהוא טבל ועתה
 נאסר כל מה שנחצשל עמו ומד"ת דטעם
 כעיקר ויל"ע כינא תיקנחו להחיר כל הצליעות
 האסורות.

ובן מי שאפה פת בתנור ונמנא ששכח להפריש חלה
 ועיסתו טבל ויל"ע אסר התנור וכליו משום
 טעם האם יש לו תקנה עתה בהפרשה.

[ובהא] מיסתפקנא טפי דהנה שיטת ר"ת הוצא בתוס'
 בפסחים דף ע"ו ע"א ד"ה תניא אידך דכל
 מקום שאוסר רק כדי קליפה הדין שאם אפשר לקלוף
 קולף ואם אינו יכול מותר ללא קליפה ואין כדי קליפה
 אסרת ס' כיו"צ והטעם דקליפה חומר דרצנן הוא (ועיין
 חו"ד ס' ז"א ס"ק ח' מה שביאר דעה זו) ומעתה
 עיסת טבל בתנור שאינה מצלעת אלא קליפה הואיל ואין
 שם משקה אפשר דהואיל ואין איסורו אלא דרצנן לא יוכל
 ליתרום עליו ולתקנו דלאו עיקר טעם הוא וי"ל לאידך
 גיסא דא"כ אינו צריך תקון כלל או שלכה"פ מדרצנן עד
 כמה שאסרו הקליפה ודנו אותה כטבל אית לה תקנה
 בתרומה].

והנה הנושא מתחלק לשתי אופנים חדא ליתרום מפרי
 טבל שיש לו על הטעם ואופן נוסף ליתרום
 הטעם מיניה וזיה כגון שנגמר לו הטבל ורואה עתה
 להחיר הצליעות שצשאר מאכלים על ידי שיתרום טעם
 הצלוע באוכל אחד על האחרים.

וצדדי השאלה דמנא אחד טעם כעיקר הוא הרי דהוי
 טבל גמור ויש בו אפשרות להפריש תרומה
 מאידך י"ל דהואיל וטעם אינו דבר ממשי מנ"ל שאפשר
 לתורמו דאף שטעם היוצא מתרומה תרומה הוא אצל
 להחיל שם תרומה בדבר שאינו ממשי אפשר ללא נחחדש
 ול"ע.

א. כתב החור"ד בע"ז דף ע"ג ע"ב מהדורה תנינא
 על קושית חוס' שם דטבל איתא שם שאינו
 מתצטל והטעם משום כהחירו כך איסורו וחיפוק ליה
 משום דטבל דבר שיש לו מחירין הוא ולכך אינו צטיל
 ומירץ דכי אמרינן דטבל יש לו מחירין הני מילי צטיל
 גמור ואף בתערובת יבש ציבש יש לו מחירין אצל בנימוח
 הטבל ונתערב בחולין שוב אין לו תקנה בהפרשה דלא
 חייל שם תרומה ומעשר על מה שנימוח דאינו תו בעין
 וכמו שאי אפשר ליפדות מע"ש שנימוח ונתערב שהרי
 צטיל ממשו ואף דיש בו טעם איכא למ"ד דאינו אסור
 מה"ת ואף דקיי"ל דאסור מה"ת מודה הוא דאין לוקין
 עליו דכיון דנימוח צטילי ושוב לא מתפס בזה מה שרואה
 להחירם והרי הם לעולם באיסורם לכך צעין לטעם נוסף
 דטבל לא צטיל אף בכה"ג שאין לו מחירין ועיי"ש
 שהאריך בזה.

ושפתיו צרור מיללו דאי אפשר אפילו לתקן הטעם
 ממקום אחר ולכך הוי הק טבל דבר שאין לו

שז"פ שאף לר"ת אין צריך לחקן בשיעור כל החולין וסגי לעשר על שיעור הטעם הטוב דכיון שיותר הטעם הטוב הצלוע ממילא שיפקע אף כל האיסור מן החולין אכן כל עוד שלא הפריש י"ל שאין כאן רק טעם בעלמא שאין בו ממש אלא ממשות גמורה יש כאן.

אב טעם הצלוע בכלי אולי לא יוכל לתקנו דאף שהוא אסור באיסור טעם ואם יבלע צהיחר יאסרנו השתא לית ביה ממש וא"ל לתקנו דהכא שאינו אסור את מה שנבלע בו נשאר טעם בעלמא דאין בו ממש ויש לזדד איפכא דכל דברי התורי"ד שאי אפשר לחקן טעם הוא בצלוע בפירות היחר דאין לו יחס עצמי כל כך דהלוא אלולי דין טעם כעיקר היה בטל אצל טעם הצלוע בכלי י"ל דהואיל ואינו צלוע בדבר אחר המצטלו אין כל חסרון בהא דצלוע הוא ויהיה אפשר ליתרום עליו אף להתורי"ד].

ואכן דברי התורי"ד צוה אינם הלכה דהלוא מצוואר בשו"ע ציו"ד סי' שכ"ד סעיף י"א דשאר החייב בחלה שנחערב בעיסה הפטורה מפריש עליו ומתקנו ומצוואר דצטעמו וממשו אפשר לחקן.

וגדול מזה איתא שם בסעיף י"ב ברמ"א דהאופה פשטיד"א מעיסה שלא הורמה חלתה וצחוכו צשר [היינו חתיכת צשר צעין] מותר להפריש מעיסה אחרת החייבת בחלה על זו ונפטר ג"כ טעם העיסה הנכנס בצשר עכ"ל.

דרי להדיא דטעם טבל הצלוע בחתיכת צשר ניתרת על ידי הפרשה ממקום אחר דיש לטעם טבל חקנה.

וראיתי במעדני ארץ שהאריך צוה והציא [צפ"צ מתרומות ה"א וצפ"ד הכ"א] מראצ"ן שהוצא צמג"א צריש סימן חנ"א דאין איסור חמץ שעבר עליו הפסח לכל כלי חמץ משום טעם החמץ הצלוע צהם משום דלא היה צעין צפסח וצאמרי צינה דיני פסח סי' י"ח ציאר דצריו דטעם כל עוד שצלוע הוא אינו נידון כצר ממשות ואין נאסר משום חמץ צפסח [ויל"ע צוה שלא יחול איסור נותר בכלים ומ"ט צעי מו"ש להתיר הכלי] ומעשה לדצריו נקט דראוי שלא יוכלו ליתרום על טעם גרידא כיון שכשהוא צלוע לאו צעין הוא וכמו שלא חלים צו איסורים ודינים כך אי אפשר אף לתקנו עיי"ש.

עוד יש לדון צספק נכצד דהנה קיי"ל קדירה צת יומא אסרה חורה ומכאן ואילך איפגימא וטעמא פגום ומה"ת שרי לצשל צו דנטל"פ מותר אף מדצצן אסור ויש לעיין האם צנטל"פ אפשר לחקן ולחורמו דנהי

מתירין ומה שלא צטל צרוצ הוא מטעם אחר דכאיסורו כך החירו וכ"ש להפרישו מיניה וציה דאי אפשר.

ודנה מה שכתב דצבל שנימות ונחערב צדבר אחר שייך לפלוגתא דטעם כעיקר ונראה דסובר כדעת ר"י מאורלייניש המוצא צחוס' צוצחים דף ע"ט ע"א דצ"ה אמור צצנן צטעמא דאין מלקות על איסור טעם כעיקר וקצ"צ דהפלוגתא שם הינה צטעמו ולא ממשו כגון צנצצל או אף נבלע צדבר אחר כמו נזיר ששרה פתו ציין אצל נימות ולא נבלע צדבר אחר כמו צתערובת לח צלח צהא טעמא וממשו הוא ולכו"ע לא צטיל ואף לוקין על אכילתו וצתורי"ד הלוא מיירי צנימות ונחערב משמע תערובת לח צלח וצתערובת כזו נחשב האיסור טעמו וממשו ולכו"ע אינו צטל לגמרי ואית מלקות לאוכלו וא"כ ראוי שיהיה אפשר לחורמו וצ"ע.

ואומנם נראה מדצריו דלדעת רבינו חס דטע"כ אהדריה קרא לאיסוריה ולוקין עליו טבל גמור הוא וממילא אף יש צו אפשרות תרומה לתקנו.

והחידוש צדבר דאף דהלוא לשאר דיני חורה שאין להם שייכות אם טעם ואכילה כמו לענין טומאת נבילות הלוא אין מועיל דין טעם כעיקר וכמש"כ החוס' צצכורות צדף כ"צ ע"א דצ"ה הנך מיעוטא דנבילה צטילה צשחוטא דלענין טומאת ודינים שאינם תלויים באכילה יש ציטול אף צאופן שנותן טעם והיינו דצעם מציאות הנבילה נחצטלה צהיחר אלא דכלפי איסורי אכילה יש צו חלות איסור משום טעמו [וצרציו חיים הלוי צהלכות מאכ"א יסד דאיסור טעם אינו האיסור הראשון שהיה צעיקר החפצא אלא איסור מחודש הוא שאסרה חורה טעם הצא מן האיסור] והיה אפשר לומר דלענין למיחל ציה תרומה הואיל ואינו טבל צעין לא יוכל ליתרום, ואכן אין זה כן אלא הואיל ולענין דינים החללים באכילה יש דין טעם כעיקר אף חלות תרומה תלוי צזה והואיל וצמו טבל ניתר צהפרשה עכ"פ לדעת ר"ת אצל לדברי הר"י מאורלייניש דאף איסור אכילת טעם אינו איסור גמור סובר התורי"ד דלאו צר היחר הפרשה הוא.

יש עוד מקום לזדד לצצרת ר"ת המוצא צראשונים צחולין דמדין טעם כעיקר לא רק צצטל טעם האיסור אלא משום הטעם נאסר אף החולין צצלוע צהם האיסור דהטעם קוצע כל דין החפצא דאף שגופו היחר הואיל וטעמו איסור אסור הוא כולו ומעשה לדצריו י"ל דטעם הטבל הנמצא צחולין הלוא אסרם ומעשה נידון הטעם כדבר שיש צו ממש והיינו כל החולין כולם ואף

היה מחקן כל מה שקנה מע"ה אפילו צינים וצשר ומשום שחשש שזלעו מדמאי ומשמע שהיה תורם ומעשר מיניה וציה הרי דחלה תרומה ומעשר אף בטעם גרידא ואין זו חסרון דדבר שאין זו ממש. [ובקה"י צורעים סי' י"ח ג"כ דן בזה ועיי"ש כמה ראיות].

ובפמ"ג ציו"ד סי' נ"ג שפ"ד סק"י צמעה שאירע בקהילה אחת שעשו לכבוד שבת לחם משנה ושמו מהצצק בקערה ולא לקחו חלה ובשבת אכלו הכל ולא נשאר כי אם הצצר והרוטב שנחבשל עם הצצק והאריך שם בכמה נידונים.

ופי"מ דיש להחיר משום ציטול וכי תימא טבל דשיל"מ ולא צטיל זה אינו חדא דרק צמינו אוסר ועוד כיון דאי אפשר ליתרום מיניה וציה לא הוי יל"מ ולכא' כוונתו דמאחר דיש רק טעם צלצד אין אפשרות חיקון ותרומה בטעם גרידא ולכך לא יל"מ הוא.

ולדבריו מי שצטיל טבל צמינו והוציא את הטבל אין נאסרת כל הקדירה משום דטבל יש לו מחירין דאין היתר לטעם ול"ע.

מתניתין ורבי אליעזר מטמא משום משקה
אר"י לא מנו חכמים שבעה משקין כמוני
פומין אלא אמרו שבעה משקין מומאין ושאר
כל המשקין מהורין

א. יש לעיין במאי פליגי הכא ר"א ור"י לענין טומאת משקין דצשלמא לענין חש"ת וחיוצ עורלה נחלקו או בקראי או בסברא האם הוי זיעה צשלמא או נידון כעיקר הפרי אצל לענין טומאת משקין יש לעיין ביסוד מחלוקתם וכי"ז הוא שייך לכל שאר המחלוקות השנויות במשנתינו דהלוא ממ"נ אם יש הללמ"ס דשצעה משקין מטמאין ליכא טומאה בשאר וללא הלכה לכאורה ראוי שהיה אף צמי פירות טומאה דחזו לשחיה וציה אין מחלוקת.

והנה צרמז"ס בפירושו כאן מצואר דהנושא צמשנה משום טומאת משקים דלר"א הם נכללים צמה שאמר השם יתעלה וצכל משקה אשר יטמא וטען לו ר"י דיש הלכה דרק ו' משקין מטמאין.

והנראה דהא דמטמאין רק ו' המשקין אין זה גזיה"כ צשלמא אלא יסודי דרק להקך משקין יש חשיבות משקה ולכל שאר מי פירות אין חשיבות משקה ולכך לית צהו טומאה וזה לדעת ר"י דכל מי פירות זיעה

דצטעם גמור שהוא כעיקר מצי מחקן אצל נטל"פ אף שאסרוהו רבנן אפשר שאי אפשר לתקנו דלאו אוכל הוא ואיסור רבנן צשלמא צו ומאן יימר דאפשר להחירו.

ואומנם דהדבר תלוי צשיטות הראשונים דכבר זכרנו לעיל פ"ט מ"צ קושית הראשונים מ"ט אינו צן יומא שרי דהא לא מייסחצרה דנפגם טעמו כל כך עד שאינו ראוי לאכילה כלל ויש צו ההיתר דנצילה שא"ר לגר. **ובר"ן** ציאר דעכ"פ אין לו הנאה מתערובת הטעם כשאינו משצית ולכך יש צו אומו היתר דנצילה שא"ר לגר שכל שאין צו הנאת אכילה אין צו איסור.

ולדבריהם אין עכ"פ הטעם פגום ואין צו היתר דנצילה שא"ר אלא שאין אוסר הקך טעם תערובתו ומעתה לענין לתקנו כשהוא צלוע צכלי אפשר דיש לתקנו דהשתא טעם איסור גמור הוא ומה שאם יתערב צמאכל לא יאסרנו אין זה סיבה שלא יוכל לתורמו ולאחר חיקון הטעם יוכל להשתמש צכלי צלא הגעלה.

אב"י צרשצ"א צתוה"צ וציותר צחידושי רצינו חיים הלוי שם ציאר דהואיל ואיסור טעם איסור חדש הוא כל איסורו אם הוא מעולה צטעמו ויכול לאסור אף תערובתו אצל טעם גרוע אינו צכלל איסור טעם כלל ולדבריהם כבר מעתה נטל"פ שרי וי"ל שלא תועיל צו הפרשה ונפק"מ שאסור להשתמש צכלי צלא הגעלה אצל לאסור ההיתר לא יאסור דנטל"פ שרי.

ב. אב"י אכתי לא אשכחן מקור האם אפשר אף ליתרום הטעם מיניה וציה דאף שאמרנו שמדיש צו איסור טבל אף יש צו היתר תרומה להחירו אצל לתורמו לטעם עצמו י"ל שאינו צעין לפעול צו הפרשת תרומה.

ומצאתי צמכחצ חסוצה לצעל הקה"י להגריש"א שליט"א שדן בזה צענין האם אפשר למכור טעם הצלוע צכלי צמכירת חמץ והספק משום שאין הטעם צעין והוי כדבר שאין צו ממש שאין מועיל צו מכירה ודן שם אף לענין האם אפשר להחיל צו שם תרומה והציא שם דמצואר צר"ש פ"צ ממע"ש מ"א דאי אפשר לחלל טעם דמע"ש הצלוע צדבר אחר [וכן מצואר צתורי"ד הנ"ל] ולדבריו כ"ש שאי אפשר להחיל צו דין תרומה ומכירה וכחצ דשמא יש לחלק צין טעם הצלוע צכלי לצלוע צמאכל דגרע טפי וכנ"ל. [ועיין צאצני מילואים צתשוצה ו' מש"כ בזה צדין חילול טעם דמעשר].

שוב הציא ראיה נפלאה מהירושלמי צדמאי [וכן הוא צחזו"א דמאי סי' ד' ס"ק ט"ו] דאיחא שם דר"י